

Шонвой или Еунгуй димиресон Шанзи дийоншон юли йизун си.Щинкин ду  
бы

Жонжади монзыни/гэдени/ жули йиты чуихын, та цин Жон. Та чули йи-  
ги пэнён, гуяли эр-сан иян пэнён ёнлигы вазы минзы жёгы Бабар. Жы-  
ги ва жондо чисуйшон, ба та ма мэли. Мэлиди эрнэн зыху, та да кэбан-  
ли йигы хүнён. Жиги пэнён зэ түйигы нанжин гинчян кан дэже лэдигы  
вазы, минзы жёгы Мэсир. Жиги ва кэ би та хужяха нанжинди ва дади  
лёнсуйбай. Жиги нанжин ба пэнёндиги вазы дэ тади вазы ду цикандикин,  
нэцкин. Ба лёнги ва ду сундо шүэтонни жё нянцужэн. Лёнги ва чуан-  
ди йимур йиёнди йишон, дэди йимур йиёнди мозы, чуанди йимур йиёнди  
жёну.

Гуэли хымуди жинян, нанжин зэ гэмон чийли жижин наижуа. На хуйло-  
ги пэнён шэди: "Лонсы-а! Но ширги ги ээди зэ гэмийн пэзини чийли жи-  
жин то наижуа, эх носы ги лёнги ва чижади жүон бийцади наижуа."  
Пэнён шэди: "Ходихим, ложан! хо, ложан. Дүй, но ги лёнги ва өнч бийца."  
Нанжин судё, зу момо чили, мэ зэ жини. Вийёнду иэ хуэхони, пэнён ба  
бийёндүдиги бүтчээ ду шухааги тади ва түүндиги наижуа, ги наижинди  
ва түүндиги бүтчээ. Лёнги ва ду наиж бүтчээ. Лёнги ва хуйло, зэ нюон  
зүйзни, пэнёндиги ва жэди, ту тон ханхони, бэди газы. Нанжинди ва линдиг  
чулиги гэдар, цумир бу жан.

Хүэйлэ, та ма ги та лёнги ги чидини. Ги гэхмидиги ва вандизи чодиги  
жу, ги наижинди ва вандизи чодиги эрли йиба ян. Тади ва чидиги щёнди, чи-  
ди күэ. Нанжинди вади ֆан хандиги чу бу чин, чидиги мандихин. Пэнён ги т  
нанжин шэди: "Ни кан, ниidi ва, ба нэму щёнди ֆан гиги бу чи, на няжар  
дүни, зулун нэжэни." Нанжин мэ наижчуан.

Кэ доли диеэрнэн дүннили, лёнги ва кэ иян бүхэнли. Нанжин зэ лу-  
шон ба лёнги ва дуйжинли, пэнёндиги ва жэди, түүндиги хан, тадиги ва линдиг  
жулиги гэдар, зу щён цыви. Та да зу мади: "Нэ ба ни люшидиги! Ни ба  
жинжя кан, жинжя жэди түүндиги хан. Ба ни жинжя зу щён дунсыли жудиг  
чулиги гэдар!"

Та да хэ чи ба ва жя жибыйни дали йибянзы. За быйда даланли, да быйда литу чулэди букууа. Жыр та да зэ ба ёпэзыди сичин цэ жидоли. Нанжин жуэйчи ба пэнён дали йидун. Нанжин ги пэнён шэди: "Нэ ги замуди чинхади мянкуу, ни за ги ва быйда литу жуонди букуу?" Пэнён ги та гиди күййида: "Мянкуу жуонди бу дий гули, чин мянкуу мэ чян. Ноди ба йидянцяр букуу жуоншонли." Нанжин шэ пэнённи: "Цун энр зонку ни ба ниidi вугы бижчин гэдэй!"

Диэртян лёнги ва кэ нян ду чили, күшон нян фу күйлэли. Кума ба йиги цүннү ват эрдо гузни жүшү, начулэ ба гүйдан ёпон, на цабар дуулч чи гиги нанжинди вали. Ба вади шу шоли, ба ба ран пели. Та кума ги наажин шэди: "Ни кан ниidi ва са ёнзы, са сичин, ги өсөн ду бу чи, ба зан ду фэли." Нанжин мэчи ба ва дали йибянзы. За йибянзы до үйн жуаний чи, падс та шади үйншон, ба өнгөлүү жүркени. За да нянхэ чи, ба ва йиба начелэ. За да вами. Ба ги та да шэди: "Дайни бэ да, ни кан ноди шу!" За да ба вади шу йибянзы, веди шүшон шоли йибянци йибянзы. За ве та да жё ёлэзы чиди дэлн бинли, бу чонли.

Ба та да шоли йибянжу, та кума жё тади ва нян дүүмэн, жё нанжинди ва өон ёнжэни. Өон ён чимоли ги ва гиди йиран нээм, са ду бу ги. Ги нанжинди ва чуанди цокэ, ги гээжинди ва чуанди минчу-гүйддүүзүү. Жиги ва ба ён өонлө, өончи, мыйирги жын шонжу зэ тандони лёнги чончун иёlli жонли. Жиги бий чончун, жиги ки чончун. Жё бхий чончун ба бий чончун ту нёланли. Жиги ба чи ба лёнги чончун гэжэли. Ба гэшүндий дээвчиллийн, ги бий чончун ба ту боли. Та шэ чончунни: "Ни ба нэжонди ту нёланли. Ни жыхур кэ куанчи!" Жиги чончун өнгөлүү жүркени ляхачили.

Диэртян, дисантян жиги ба кэ өон ён лэли. Зу зудо нэтурли. Та ээ нэтур зүэжэни, ён чыжэни. Та мэ канжо да хэзы чулэли йиги бийхузы локан. — "Хома, эрзы!" — "Хома, лобийзы, зүэка, зүэха, лобийзы!" Ложан зүэхали. Нэгы ва вынжэни: "Ни өнгөлүү натар лэ?" — "Эрзы, нэ чо ни лэли, жё ни до жяни, хэгэ ца, күдүү йижа." Өонёйва шэди: "Лобийзы, нэ чи бу ха."

"Ни цун са чи бу хат?" - "На ёнмыр фрн. Лон лэ зэ ба нэди ён чыли, нэ хуэйчи, нэ ма ба нэ зэли. Нэ мэ ю да, нэсы хума." Лохан шэди: "Бу за-ди, нэ ги ни хуа йигы чуанзы, та зу лян чинчён йинён, са чусын за ду-кан бу күэ ниidi ён." Жир ва дайинли. Лохан ба бийшонли, фын хэзэнни хали. Нян би, зуй мин, ээ лушон нэгти лохан ги ва шэди: "Данжеси ба нн-чёли, ба ни дэчны ли, ги ни дуан жинзы дэ йинзы ни бэ ё. Фонниди чён-шон гуажэ йигы кун хулуржэни. Жыги кун хулуди чинвюсси жымуды: жыги литу ю лёнгы нузы, йигы нузы ги ни дон пэнён, ни вин хулур ё са, ху-лур та ду чулэ."

Жыги лохан ба жыги ва бийхачи, быйдо хэдизыни, йигы да йүүши фон-Фонни зуэжэ йигы бый чончун. Тушон хан божэ та ги бохади будэдээзы. -Хо-ма, шунди!" - "Ни хе-ма, логэ!" - "Лэ күэ зуэха. Жиргы ги ни чынчын дуз ще. Ни ба нэ мин жэхали." Чыли, хэли, жыги ва зуди сыхур бый чон-чуи ханди: "Дуан йицабанзы жинзы, дуан йицабанзы йинзы." Жыги ва шэ-ди: "Нэ бу ё жинзы лян йинзы, нэ ба та жунтынтиди наажэ нани чини. Нэ са е бу ё, гуон ё кун хулур." - "Хо, хо, хо! Ба кун хулур чухалэ ги-ти. Лохан ба ва бийшон суншон чили.

Жыги кун хулур кэли йидо хуа, шызэ хокан. Ва хушон хуэйчикэли, ба кун хулур ээ йигы лан чёнгынзы диха гэжэни. Гуэлэ, гуэчи, эрэз е доли. Жыги хулузы литу та шэди: "Хулур, хулур, дузы нэли". Хулур литу чулэди динходи чыди дэ янца." Жиргы та ба ён ёшон хуэйчили. Диэр-тэн зочи та кэ фон ён лэли. Лан чёнгынзы чынлигы да бийфон, багы чу-онзы, сыйы фон. Чёншонди кун хулур гуа, коншонди хуэзы бэди нян, за-чыди цунъяр кан. Ба жыги ва хали йидатё. Жыги ва зэ фонмыншон тужэ, наажэ кан. Йихур йигы щифур чулэ ба та хан: "Ни күэ жинлэ, чы фон лэ Жир хили за лёнгы хуэй. Нэ зусы ниidi пэнён." Ва жы гуэлэ зу шэди: "Ни бу ган хуэй, хуэйчи ти сыйи." Пэнён шэди: "Ни зу мэ си. Ба тагы ёпээзы хэпа са?"

Лёнгы хили хуэйчили, пуди кудэ, гэ быйда, ту жын шыту, жё лён-

вэ. Мирги зочи ии чөлэ ци йидир ёпээзы ба та хан:"Сынку чөлэ, фон ён чи!" Ва шэди:"Хан зодер." Йиээзы иуэйдади:"Ниди пи бэ жён. Но жинилс чи ниди жү, хэ ниди ще, жиги са!" Ва ие чөлэ. Эрту йиганзы го, та чөлэ, ба лян ци, но чиди чи, нади на. Йибүр хан шэси:"Ии чи са-чил!" Но-пээзы жинилс ба цийцүү кан лян ту дэ ма дэ да:"Ии ба сийяди жуонхуя гүйнү түжэлэ?" Күнчон ва фон ён күэйлэли. Йигы ёпээзы ги ва поди:"Ии тин хуя. Сэди тяни ю йиги пү, жё ии гэ чимон. Ии ээ гогт" Мирги лу, ии чимон. Ии гэ бин ма по. Сыйдиги лу дан ба сий погуэ-пэнэх зуси сийдиги.

Ва до фон, фа юцу, бу чи өн, бу иэ ца, ту бу тэ. Пэнён вийдиги:"Эса си?" "Та поди:" Но ма жё иэ ээ гомон ма йиги лу, лян иэ гэ пома, бин ма. Сыйдиги лу поди сээ, пэнэх зуси сийдиги." Тади пэнён ги та иэдиги:"Ии күэ чи, бэ өса юцу, жысыгы ко санди сачин." Ии до хөяжин чи, ии ие:"Гуагуанэр хэбазы, ниди нур вин ии ё йиги фисий лу".

Ва ба лур иенүйлэли. Жизор чөлэ, ги та күнчэ иже ие:"Да-я! Да-лу кокани."—"Ниму лёхги по, помо вүли лу, эр шуанзэ күйж ия. Йибүр чини ия." Вади лу поди күе, ба тади лу иёли. Ва шунчэн чиди дэ мон зүй. Эрдэн, фанжян ба хуя шэ:"Ии ээ гомон мэ чёхи, сэди жинилс гүйжи ии гэ на, мир зочи ии жёнги пе до вар чёхи ба мон чин. Пэнён чын сийдиги." Йигы ва өса юцу. Хүэйчи, та бу чи, бу иэ, ту бу тэ. Пэнён вин та:"Ючу са? Са си бэ гүэчи?" Накхин күйдади:" Но ма жё иэ чёхи, монирги лян иэ гэдиги ия ба мон чин. Сий ру шинбэ бу па та. Бэлнди жи-пэнэх поижиндиги."

Ёпээзы кили бу фижё, жуангузэлэ, жуангузчи, ба шин чу. Мингээзы си-му гүйтянхуа. Ёпээзы ежин сангын ба мийн ко:"Эрзы, ци тин ян:нинмиргы гын иэ ва йигы шыму гүэ, тян мигүэ өнж, жя йигэр чуан, гүэгэ гэ, жё өнж гүн, жё ян мот! Ва фа юцу, ту бу тэ, ху пансуан. Йибүр ба та вин:"Ии ю са си, ги иэ шэ!..."—"Ии до хэ янбян, ии шэ хуя:" Гуагуанэр хэбазы. Ниди нур жё ии ээ сан ляту ва йигы шынууди да йигы гүэ, гүэмэр лита

ТАН ЖИГИР ЧУАН, ТАН КИГУЭ ҔИ, ГҮҮГЕ ГА, МЁ ҔИ ГҮН, БА ЯН МО."

Диэртян Жизор жиғур әдаға мё та хан. За чөләли: "Ма-я! Гүэ чөлә, зу хан зу, жирги пәнөн си сыйди?" — "Поже чи, — жиғур ше наңжын, — ха гүн ҔИ гүэ, ии зе литу лон, яшшәшшүшүшүш литу ю са хүэ!" Нанжын жа чи, литу жуан, чуанди гүңдү е бу да, чин йин литу ба та хан, ба шу ги ба шу ги. Пәнөн ба шу гиги, ба наңжын жүйшонлэ. Нанжынди жаяшон да-зы дүэ. Жинийн жунди зу бу дун. Жүйшонлэ куонжин, быйин доли қида дуй. Епэзы канжян иянвэ хуа, шин бу кын. Та ба эр зу хан: "Ни хагуэ ба жинийн зо. Зуэди дуэдуэди, жиғур чын ниidi." За хагуэ, шоди ту күн иян хуа, та да шин хан: "Ма-я! Күэ халэ, бу дый чынли!" Та ма шәди: "Нәди эр быйхади жинийн би ни дуэ, жиғур чын тади!" Та ма донсы ва жунди бу дый чынли, та е тәхачили, жүй эр чили. Шосы нёнму лён-ғы кә лянсы.

Записано в с. Шортебе Курдайского района,  
Джамбульской обл., Казахской ССР от Заза-  
зова Идия 33 лет, школьного учителя.

Запись производил Б. Рифтин. 6/VIII 1954г.